

Mammografi riskerar att helt upphöra i Sverige

Det råder en skriande brist på bröstradiologer och mammografisjuksköterskor i Sverige. Personalbristen gör att man på de flesta håll redan i dag inte klarar av att ge kvinnor de undersökningar de har rätt till och problemen kommer att öka. Medelåldern bland personalen är långt över femtio år och anmärkningsvärt få är under utbildning. Detta är några av resultaten från en undersökning som Cancerfonden offentliggör på DN Debatt i dag.

Situationen ser så allvarlig ut att om inget görs så kommer mammografi bara inom några år inte att kunna erbjudas till kvinnor över huvud taget i de flesta landsting. I hela landet är till exempel endast sex bröstradiologer under utbildning. Mammografiundervisning är inte heller obligatorisk för flertalet blivande läkare vilket gör att den framtida kompetensen inte säkras.

Undersökningen visar att kvinnor kallas till hälsokontroll med mammografi senare än de har rätt till enligt Socialstyrelsens rekommendationer och även senare än de lokala riktlinjerna i landstingen. Flertalet sjukhus ligger långt efter i sina kallelseintervall. Det finns exempel på län där man börjar kalla kvinnor vid 50 års ålder i stället för 40, helt enkelt därför att det inte finns personal. Dubbelgranskning av röntgenbilderna, som är rekommenderat, är undantag snarare än regel. I många landsting finns i dag bara en eller två läkare med den kompetens som krävs. Detta för en verksamhet som årligen kallar tiotusentals kvinnor i varje län.

Dagens problem kommer att förvärras ytterligare visar undersökningen. År 2010 kommer antalet kvinnor som är i intervallet för att bli kallade till mammografi att vara ännu fler. Då är många av dagens bröstradiologer och mammografisjuksköterskor pensionerade och de nyutbildade för få.

– I dag saknas en övergripande strategi för hur kompetenser inom cancervården ska säkerställas. Varje sjukhus får efter bästa förmåga försöka lösa detta själva. Ingen tar ansvar för en nationell översyn och proaktivitet kring personal och resurser. Därför behövs en nationell cancerplan, säger Ursula Tengelin, generalsekreterare Cancerfonden.

Krav på förbättringar från Cancerfonden

- att Sverige inför en nationell cancerplan som säkerställer resursplanering för tillgång till kompetent personal och modern utrustning i hela vårdkedjan,
- att landstingen öppet redovisar hur de efterlever rekommendationerna om åldersgränser, kallelseintervall och dubbelgranskning,
- att verksamhetscheferna från och med 2008 inför att alla läkare som utbildas till röntgenläkare ska genomgå obligatorisk mammografiundervisning på minst sex veckor,
- att verksamhetscheferna inte utfärdar intyg om fullgjord specialistutbildning i radiologi utan att läkaren genomgått minst sex veckors mammografiutbildning.

För mer information, kontakta:

Maria Prigorowsky, Cancerfonden

Tel 08-677 10 87, 0768-14 74 87 eller e-post maria.prigorowsky@cancerfonden.se

Rebecka Blomberg, Cancerfonden

Tel 08-677 10 38, 0768-14 74 38 eller e-post rebecka.blomberg@cancerfonden.se

Cancerfonden är en ideell organisation med tre viktiga uppgifter: att stödja och samordna cancerforskning, att informera om cancer och att ge stöd för utveckling av nya metoder i vården av cancersjuka.

Genom olika former av gåvor från privatpersoner och företag är Cancerfonden den enskilt största finansiären av svensk cancerforskning. Cirka 400 forskningsprojekt finansieras via Cancerfonden varje år. Cancerfonden har inga statliga bidrag.

Om undersökningen

Enkätundersökningen gick till 51 enheter i Sverige under september 2007 som bedriver mammografi. 47 har svarat. Dessa enheter består av landstingsägda och privata mammografiavdelningar som bedriver radiologisk bröstverksamhet, både hälsokontroller och klinisk verksamhet.

Korta fakta om mammografiscreening och socialstyrelsens riktlinjer

Vad är mammografiscreening?

Mammografi är en röntgenundersökning av bröstet för att tidigt kunna upptäcka förändringar i bröstet som skulle kunna vara cancer. Screening innebär att alla kvinnor i vissa åldrar regelbundet kallas till en mammografiundersökning.

Vilka kallas till mammografi?

Landstingen beslutar vilka åldrar som ska inbjudas. Socialstyrelsen rekommenderar landstingen att erbjuda kvinnor i åldrarna 40–74 år mammografiscreening.

Vad säger Socialstyrelsens rekommendationer om mammografi?

Landstingen rekommenderas att kalla kvinnor med 18 månaders intervall om de är yngre än 55 år och med 2 års intervall om de är över 55 år.

Cancerfonden är en ideell organisation med tre viktiga uppgifter: att stödja och samordna cancerforskning, att informera om cancer och att ge stöd för utveckling av nya metoder i vården av cancersjuka.

Genom olika former av gåvor från privatpersoner och företag är Cancerfonden den enskilt största finansiären av svensk cancerforskning. Cirka 400 forskningsprojekt finansieras via Cancerfonden varje år. Cancerfonden har inga statliga bidrag.